

België is klaar voor 10.000 coronatesten per dag

Schermvullende weergave

De coronatest wordt met een zogeheten neuswisser afgenomen. ©Photo News

[JAN DE SCHAMPHELAERE](#)

De Belgische farma- en biotechsector heeft in twee weken tijd alles op poten gezet om ruim 10.000 coronatesten per dag uit te voeren. De vraag is hoe vlot de staalafnames in de woonzorgcentra verlopen.

Twee weken geleden sprak minister Philippe De Backer (Open VLD), die zoveel mogelijk materiaal moet verzamelen dat nodig is voor de strijd tegen het coronavirus, de ambitie uit om de capaciteit in ons land op te drijven van 2.000 naar 10.000 coronatesten per dag. Toch worden er nog altijd maar zo'n 4.000 per dag uitgevoerd. 'Dat zal snel omhooggaan. De capaciteit om meer stalen te verwerken staat klaar', luidt het. Het is alleen nog wachten op de stalen, en die zijn op komst.

De Risk Management Group besliste vrijdag 20.000 testen uit te voeren in woonzorgcentra in heel België. Dat moet een duidelijker beeld scheppen van de verspreiding van het coronavirus in de woonzorgcentra. Het voorbije weekend kregen de lijsten vorm over wie en waar te testen, waarna de testkits werden samengesteld (met tubes, beschermingsmateriaal, ...) en vanaf gisteren verstuurd.

Twee weken geleden was ons land daar absoluut niet op voorbereid. 'De capaciteit was er toen niet', zegt Caroline Leys, de woordvoester van De Backer. Maar in een korte tijdspanne bundelden farma- en biotechbedrijven in België de krachten, om de ziekenhuislabo's en private klinische labo's bij te

staan. Met 10.000 testen per dag zou België - per capita - opschuiven in de richting van Duitsland, dat - samen met onder meer Oostenrijk - gezien wordt als een gidsland op dat vlak.

Testproces

Het Gentse Biogazelle had reeds de nodige infrastructuur in huis, dokterde een testproces uit, en kondigde vorige week al aan 2.000 testen op zich te nemen. 'En een veelvoud daarvan is mogelijk', zei de topvrouw. Farmabedrijven als GSK, UCB en Janssen Pharmaceutica sprongen mee in het bad, en centraliseren in een nieuw labo eigen apparatuur en dat van derden zoals van de BASF-site in Gent. UCB zou minstens 5.000 testen per dag aankunnen. Janssen spreekt over een technische capaciteit van 10.000 per dag. Wanneer die operationeel zijn, is nog onduidelijk. Bij Janssen wordt het proces nog gevalideerd, om te zien of de resultaten volledig betrouwbaar zijn.

Daarbovenop komen initiatieven zoals dat van het Leuvense Virovet dat virusremmers ontwikkelt, voor dieren weliswaar. 'We hebben hier alle apparatuur. Tussen andere dingen door kunnen we 160 stalen verwerken als dat nodig is', zegt CEO Erwin Blomsma.

Voor alle duidelijkheid. Het betreft geen bloedtesten om de immuniteit te checken, maar om de aanwezigheid van het virus te detecteren in een met een neuswisser genomen uitstrijkje. Bij de test doorlopen de stalen drie stappen. Eerst wordt het virus onschadelijk gemaakt door het in stukken te hakken. Vervolgens wordt het erfelijke materiaal geïsoleerd, om het vervolgens met de PCR-techniek te vermenigvuldigen en te kijken of de opgespoorde genetische code overeenkomt met het virus.

Reagentia

Voor elk van die stappen zijn specifieke reagentia, chemische stoffen, nodig. En die worden - net als de neuswissers en tubes om ze in te steken - schaars nu de hele wereld dezelfde plannen heeft. Het is een complexe ketting. Je staat nog altijd nergens als je veel van het ene hebt en niets van het andere. 'Maar', zegt Leys, 'de beperkingen zijn weggewerkt. Voor de komende weken moeten we ons geen zorgen maken.'

Intussen zijn experimenten bezig om in ons land afnamemateriaal te 3D-printen en heeft de Luikse universiteit een van de analysestappen - de isolatie van het virale DNA - heruitgevonden zonder de klassieke reagentia te gebruiken. 'We werken met nanobeads, die we zelf als het ware oneindig kunnen produceren, voor onszelf maar ook voor andere bedrijven', zegt professor Laurent Gillet die een capaciteit van 2.000 testen per dag heeft en de eerste lading stalen donderdag verwacht.

STEVEN VAN GUCHT

VIROLOOG SCIENSANO

Wanneer de resultaten van de 20.000 stalen uit de woonzorgcentra bekend zijn, is nog onduidelijk. 'We moeten ook de capaciteit hebben om alles in het veld uit te rollen. Materiaal is er genoeg voor de komende periode, maar je hebt ook mensen nodig om de stalen af te nemen', zegt de viroloog Steven Van Gucht van Sciensano.

Bottleneck

Of daar de bottleneck zit? 'De mensen in het veld plooiën zich dubbel. Ik zou dat woord niet durven te gebruiken', zegt Leys. 'Of er genoeg capaciteit is op het terrein maakt deel uit van deze proefronde', zegt Joris Moonens, woordvoerder van het Vlaams Agentschap Zorg & Gezondheid. 'Voor grote centra met een paar honderd bewoners wordt het sowieso een logistieke uitdaging.'

Wat de volgende stappen zijn in de teststrategie moet nog blijken. Maar het is volgens Leys alleszins de bedoeling de cijfers verder op te drijven. 'De Risk Management Group moet nog beslissen over duidelijke criteria om de testen te verruimen. Dat is nog in volle evaluatie', besluit Van Gucht.

Wie doet mee?

Een consortium van universiteiten, biotech- en farmabedrijven staat klaar om de toestroom van patiëntenstalen uit ziekenhuizen en woonzorgcentra te verwerken. België zou vanaf nu een capaciteit van meer dan 10.000 testen per dag hebben. Volgens het kabinet van minister Philippe De Backer zijn alle materialen voldoende beschikbaar om de komende weken door te komen. De ambitie is dat dat cijfer nog verder op te drijven van zodra alle sites operationeel zijn.

Onder meer **UCB**, **GSK**, **Janssen Pharmaceutica**, **Biogazelle**, **KU Leuven** en **de Luikse universiteit** nemen een cruciale plaats in. De stalen worden bewerkt in drie stappen: het onschadelijk maken van het virus, de isolatie van het genetisch materiaal in het staal en de vermenigvuldiging ervan zodat geanalyseerd kan worden of de opgespoorde genetische code overeenkomt met die van het coronavirus. De Belgische scale-up **Ugentec**, wereldleider in zijn niche, zal met zijn algoritmes de data van de testen automatisch interpreteren. Tal van andere bedrijven uit de sector waren op een of andere manier betrokken. Zo leverde **BASF** uit Gent laboapparatuur aan het consortium en diende een bedrijf zijn diensten aan om tubes af te vullen met vloeistoffen als onderdeel van de testkits.